

ACD 1698297

datum 6 OKT. 1983

CO

b. — d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA - BOA

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 201209

Betreft:

Mars van de N.V.U., gehouden op woensdag 7 september 1983, omstreeks 13.00 uur, te Den Haag.

Op datum en tijdstip voornoemd zijn een aantal leden van de C.P. naar het station "Holland Spoor" te Den Haag gegaan, alwaar een demonstratieve mars van de N.V.U. zou vertrekken. Deze mars werd gehouden ten einde een krans te leggen bij het graf van één of andere N.S.B.'er. Aldaar had zich een groep van ongeveer 15 personen verzameld, waaronder werden herkend :

Deze groep is daarop naar het kerkhof getogen, alwaar de ingang werd geblokkeerd door de politie. Men heeft toen een ronde om het kerkhof gemaakt, waarna een ieder zijn eigen weg is gegaan.

Ongeregeligheden van welke aard dan ook hebben zich verder niet voorgedaan.

ACD 1697993	
datum	4 okt. 1983
CO	
b.	d.
Bijlage(n):	
BO: 201.096	

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.
 Distr.: BFA - BT
 Afzchr.:

Betreft: Centruumpartij (CP)

Op dinsdag 13 september 1983 (s'avonds) is te Delft, in café restaurant Royal, Voldersgracht 9 een bijeenkomst gehouden van de Centruumpartij. Aanwezig waren ongeveer 30 personen. de meeste afkomstig uit Delft, enkelen uit Dordrecht en 1 meisje uit Hoek van Holland.

De bijeenkomst had het karakter van een gezellige avond. In het midden van het café had men de tafels aan één geschoven, zodat de aanwezigen rondom aan konden schuiven.

Verteld werd door één der aanwezigen dat de Centruumpartij thans in Delft precies 30 leden telt. Omdat bij de laatste verkiezingen in Delft meer dan 200 mensen op de CP hebben gestemd, moeten er meer mensen lid kunnen worden.

Ook afgesproken is om op een zondagmorgen in Schiedam folders huis aan huis te gaan verspreiden een viertal aanwezigen gaf zich hiervoor op.

Veel aanwezigen lieten zich in zeer racistische wijze uit. Ter sprake kwam ook de rechtzaak tegen , die wordt verdacht van moord op 6 personen in café het Koetsiertje te Delft.

In dit verband werd ook schande gesproken van de wijze waarop in Delft , (coördinator Minderhedenbeleid van de gemeente Delft) het steeds opneemt voor buitenlanders.

Gesproken werd zelfs om zijn woonboot te laten zinken of de ramen hiervan eens in te gooien. Concrete afspraken zijn niet gemaakt hierover.

Gebleken is dat iedere tweede dinsdag van de maand in dit cafe een dergelijke bijeenkomst wordt gehouden, ~~Van deze bijeenkomsten bekendgemaakt~~ zolang de ruiten van dit café niet worden ingegooid wijkt men niet uit naar een andere gelegenheid.

einde.

DE GRONDRECHTEN.

De grondrechten en het vrijheidsbegrip.

De gedachte aan bepaalde, de mens als zodanig toekomende rechten en vrijheden, welke de Staat moet eerbiedigen, heeft vaste vormen aangenomen in de Amerikaanse en Franse revoluties aan het einde van de achttiende eeuw.

Er is vanaf het moment dat de eerste Nederlandse Grondwet in werking trad (1814) tot aan dit moment heel wat veranderd. Wat niet is veranderd is het doel der Wet. In de loop van de 19e eeuw brak het bewustzijn door, dat de verlichte denkbeelden van de revolutie veelal een Pyrrhusoverwinning, (met een Pyrrhusoverwinning doelt men op een slag winnen, maar daar zelf zoveel verliezen door lijden, dat men er zelf ook onderdoor gaat, de uitdrukking is gebaseerd op Pyrrhus koning van Epirus. Hij kwam Tarente te hulp tegen de Romeinen, die hij bij Heraclea en bij Ausculum versloeg. Hierbij leed hij zulk een grote verliezen, en was hij zo verzwakt dat een paar jaar later hij door de Romeinen bij Beneventum werd verslagen) hadden gebracht en rees terecht de vraag, wat men onder vrijheid en grondrecht moest verstaan. Mèt de verandering van het staatsbeeld verschoof ook het accent in de waardering der grondrechten. Hun betekenis als bescherming tegen staatsbevoogding en dictatuur bleef erkend, maar de plicht van de overheid om erop te letten, dat eenieder gelijkberechtigd zou zijn en dat dit niet zou verworden tot privileges aan slechts enkele toebedacht, kwam meer en meer in de belangstelling.

Naast de liberale staat is de verzorgingsstaat ontstaan. De rechtsstaat neemt als sociale rechtsstaat een nieuwe dimensie aan en de klassieke grondrechten worden met een serie sociale grondrechten (zoals recht op arbeid, op sociale zekerheid, op gezondheidszorg, op bewoonbaarheid van het land en op passend onderwijs) aangevuld.

Die ontwikkeling stelt ons voor de vraag, wat moet men onder vrijheid verstaan ? De mening, die in de grondrechten vooral een aanspraak op - negatieve - staatsonthouding ziet, heeft voor zich, dat vrijheid metterdaad een negatieve grootheid is, n.l. de afwezigheid van banden en belemmeringen. De vrijheid positief te omschrijven is moeilijk, termen als zelfontplooiing en zelfbestemming zijn lege frasen. Zij moeten dat ook wel zijn, want het gaat er bij de menselijke vrijheid om dat u en ik, als enkelingen en, eventueel tesamen met gelijkgezinden, vrij zijn om de zin van het eigen bestaan en het bestaan met anderen zelf te bepalen en dienovereenkomstig te handelen en te leven. Vrijheid is zelf te kunnen kiezen in dienst van wie of wat u en ik, als enkelingen ons leven willen stellen, zelf daarvoor verantwoordelijk te zijn en zelf te bepalen jegens wie of wat die verantwoordelijkheid geldt. Omdat het in het wezen van de vrijheid ligt, dat die keuze en verantwoordelijkheid niet door een ander kunnen worden overgenomen, ligt hier de zwakke plek van elk emancipatorisch beleid, dat uit bewogenheid met de onvrijheid van de mensen, zich inzet om hun vrijheid te verwezenlijken. Wie zich opmaakt om de voorwaarden voor de vrijheid te scheppen, doet dat vanuit een notie wat de zin van leven en samenleven is en welke keuzen moeten worden gedaan om vrij te zijn. Hij loopt zodoende toch het gevaar, om toch de te bevrijden medemensen hun keuze te benemen en die, tenminste ten dele, reeds voor hen te doen. Er mag geen schabloon ontstaan, waarop ieders vrijheden zijn geënt. Niet ieder mens ondervindt en ondergaat zijn vrijheid als een ander. Ieder moet zelf kunnen bepalen hoe hij zijn vrijheid ziet en hoe hij zijn vrijheid wil inrichten. Dit moet niet door anderen voor hem worden gedaan, want anders ontstaat een opgedrongen vrijheid, waarop men misschien helemaal niet of slechts ten dele prijs stelt.

Het duidelijkst gevaar dreigt in die staten, waar op Marxistisch-Leninistisch voetspoor wordt aangenomen, dat de wetten van geschiedenis en samenleving en de bestemming van de mens bekend en wetenschappelijk vaststelbaar zijn. Waar Marx en Lenin zijn stempel heeft gedrukt op de vrijheid of dat wat

daarvoor moet doorgaan, ondervinden de "bevrijde" mensen hun vrijheid als een dwangbuis. Men ondervindt daar hun "vrijheid" als een aantasting van zijn menselijke vrijheid en een beknutting van de eigen verantwoordelijkheid. Wat in deze staten mag, moet ! Dat is het verschil. Hier wordt voor ieder zijn vrijheid geregeld. Hier wordt voor de burgers, voor de mensen gedacht. Hier wordt uitgegaan van het standpunt, " wij weten wel wat goed voor het volk is " ! Hieruit blijkt dan ook, dat elke leer die komt van het Leninistisch of het Marxistische kamp een dwaalleer is, die alleen maar de democratie in gevaar kan brengen om over te gaan in een dictatuur.

We kennen nu dus: de klassieke grondrechten, hierin zijn opgenomen de vrijheid van geloof en overtuiging. Het beschermt de burger tegen overheidsbemoeïing. De vrijheid van meningsuiting kan strafbaar worden gesteld in het belang van de (democratische) samenleving. Het belijden van een godsdienst in principe niet ! Sterk gekleurde politieke rechten zijn het recht van vereniging en vergadering en het recht van betoging. Hier gaat het telkens om rechten in de samenleving, ook in de politieke samenleving, die niet een staatsvrije sfeer veronderstellen, maar juist bestemd zijn om mede in de staat en de politiek te fungeren. Het zijn niet alleen mensen-, maar beslist ook burgerrechten, en ontleen mede aan die laatste kwaliteit hun bijzondere betekenis. En moet men van het recht op gelijke behandeling niet hetzelfde zeggen ?

Verder kennen we de sociale grondrechten, we hebben daar al voldoende voorbeelden van aangehaald. Ook hierin zijn de Marxistische en Leninistische aanhangers het sterkste. Zij zorgen dat de staat een verzorgingsstaat wordt. Alles onder het mom van solidariteit. Op zich niet slecht, alleen als niemand meer wil werken, en elke actie gericht is op het ondermijnen van de samenleving, houdt een samenleving snel op te bestaan.

Het derde grondrecht dat we kennen vormt het huisrecht. Het briefgeheim, de vrijheid van beweging en het recht op privacy. Het zijn waarborgen tegen ambtelijke willekeur en bemoeizucht, waarbij telkens de nadruk valt op het voorschrift, dat die vrijheden slechts langs wettelijke weg kunnen worden aangetast.

Het opgemerkte is, dunkt mij, voldoende om te doen zien, dat de grondrechten nog iets meer doen dan een staatsvrije sfeer te scheppen. Zij zetten niet slechts - negatief - grenzen aan de overheidsinmengingen en overheidsmacht, maar bevatten ook - positief - aanwijzingen voor de inrichting van het politiek en rechtsbestel.

EUROPEES VERBAND EN SANCTIE.

We hebben in het voorgaande gezien, dat de grondrechten beogen de vrijheid van de onderdanen. Wanneer nu de staat in deze vrijheid ingrijpt, of indien de staat in gebreke blijft met het handhaven van de gegeven vrijheden, dan moet daarvoor een bepaalde mogelijkheid bestaan om daar tegen te protesteren. Doet men dat via de staatskanalen, dan bestaat de mogelijkheid, dat men juist door invloed van de staat zijn recht niet zal verkrijgen. Daarom zijn er op internationaal niveau bepaalde afspraken gemaakt, waarin zich een aantal landen aaneengesloten hebben. Ik doel hiermede op het Verdrag van Rome dat in 1950 tot stand kwam en dat tot inhoud had de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Deze overeenkomst, conventie genoemd, werd door Nederland aanvaard en op 31 augustus 1954 bekrachtigd. Deze conventie schept de mogelijkheid van onderzoek naar klachten over het niet naleven van de grondrechten. Dit onderzoek vindt plaats in eerste instantie door een commissie, welke, indien zij daartoe ernstige redenen vindt, de klacht kan voorbrengen bij het Europees Gerechtshof voor de rechten van de mens. Nederland heeft de rechtsmacht van dit college (Hof) van de aanvang af erkend en bovendien, krachtens de wet van 25 mei 1960, ook het individueel klachtenrecht, dat het recht van particulieren om zich rechtstreeks tot de commissie te wenden terzake van schending van de conventie, aanvaardt. De Raad van Europa, waaronder verscheidene organen zijn samengevat, zetelt in Straatsburg.

De Europese Commissie voor de rechten van de mens, tesamen met het Europese Hof, biedt dus ieder individu de mogelijkheid, wanneer alle nationale rechtsmiddelen uitgeput zijn, een uitspraak van de commissie cq. van het Hof te verkrijgen. Het betreft uiteraard alleen maar gevallen waar persoonlijke, waarde, grondrechten of vrijheden in het geding zijn. De weg naar de Commissie of naar het Hof is dezelfde die ook de leden (de landen) van de conventie af te leggen hebben nl.: Secretariaat-Generaal die geeft door aan de Commissie en de Commissie geeft door en/of aan het Comité van Ministers of het Hof.

We weten nu, dat we als individueel persoon ons recht kunnen halen bij de Europese Commissie. Maar alvorens dit plaats vindt, hebben we natuurlijk al lang en breed beroep gedaan op de mogelijkheden die nationaal geboden worden. Dus terug naar de Nederlandse Grondwet.

VOORBEHOUD EN ONDERSCHIED.

Na de vermelding van de internationale mogelijkheden welke de grondrechten hebben verkregen, dient een tweede dimensie-probleem te worden genoemd, dat pleegt te worden aangeduid met de benaming "derdenwerking". Gelden de grondrechten wel alleen in de betrekkingen tussen mens en burger, individueel en groepsgewijs, enerzijds en de overheid anderzijds, of moeten zij in nog andere, zo niet in alle rechtsbetrekkingen gelden waarin de mens in de samenleving geraken kan? De vraag is ingegeven, door het besef, dat de mens in de industriële samenleving nog door heel andere machten, zijn werkgever, zijn vakorganisatie, enz. in zijn vrijheid wordt bedreigd, en dat de voorheen publiekrechtelijke beperkingen van die vrijheid door kerk of gilde, in andere gedaante zijn blijven voortbestaan of zijn herrezen.

Hier moet men onderscheiden. De in het huisrecht, in de eigendom, in de waarborgen tegen vrijheidsbeneming verankerde vrijheid wordt metterdaad door Wetboek van Strafrecht, het Burgerlijk Wetboek en bijzondere wetten tegen aantasting door derden beschermd. Zulke persoonlijkheidsrechten berusten op algemene beginselen. Met rechten als godsdienstvrijheid en de vrijheid van meningsuiting staat het anders. Binnen een kerkgenootschap kan de vrijheid van het belijden en binnen een politieke partij de vrijheid van meningsuiting niet onverkort worden ingeroepen. Aan zulke verbanden kan het recht niet worden ontzegd om degenen die zich niet aan hun grondslag houden, uit te sluiten. Wat bij de overheid discriminatie zou zijn, behoeft dat in een ander verband, bijv. binnen een klooster, of in een gezin, of in een vakorganisatie, een sportbond of een vrije school nog niet te zijn.

In andere verbanden dan in het dwingend verband tussen overheid en onderdaan gelden misschien wel dezelfde rechtsbeginselen, maar zij hebben een andere uitwerking nodig.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING.

Hetgeen wij onze vrijheid van drukpers of vrijheid van meningsuiting pleegen te noemen, is, strikt genomen, slechts ten dele een uitvloeisel van het artikel 7 van de Grondwet. Dit artikel bevat alleen een verbod van het eisen van een vooraf gevraagde toestemming om door middel van de drukpers, gedachten of gevoelens te openbaren. In feite een verbod op censuur! Men kan dus nooit eisen, dat drukwerken vóór publicatie aan goedkeuring door autoriteiten worden onderworpen. Dus anders uitgedrukt de bepaling, dat niemand voorafgaand verlof nodig heeft om door middel van de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, verbiedt een preventief toezicht (censuur) van de zijde der overheid.

Ook het verspreiden van drukwerk behoort tot de grondrechten. Niemand kan het verspreiden van drukwerken verbieden vooraf.

Wat de inhoud betreft is dat natuurlijk anders. De Grondwet voegt er aan toe, "behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet". Dus het openbaren van gedachten kan achteraf wel strafbaar gesteld worden indien de straf-

wet wordt overtreden (bijv. door opruiing, laster en belediging). Als verantwoordelijk wordt dan aangemerkt in de eerste plaats de schrijver, en onder bepaalde omstandigheden de drukker of de uitgever.

Hieruit vloeit voort, en dat wordt bij lezing van het artikel wel eens over het hoofd gezien, dat het artikel 7 géén volledige vrijheid van meningsuiting toestaat. Het verbiedt wel de preventieve censuur, maar laat de mogelijkheid van bestraffing achteraf wel toe terzake van ongeoorloofd geachte uitingen van gedachten of van gevoelens. Smaad, belediging, majesteitsschennis, opruiing, aanslagen op de goede orde of de zeden wordt dan ook middels het Wetboek van Strafrecht strafbaar gesteld. Het Burgerlijk Wetboek verschaft weer mogelijkheden in de vorm van aantasting van eer en goede naam.

Wat zegt nu hierover de jurisprudentie ?

Bij arrest van 7 november 1892 (W.6259 F.D.10) overwoog de Hoge Raad, dat het artikel wel de staatscensuur in de eerste plaats wraakt, maar dat de geschiedenis geen grond heeft gegeven om het voorschrift tot de uitsluiting daarvan te beperken, terwijl de woorden ongetwijfeld verder reiken en ook omvatten het voorafgaand verlot van het openbaar gezag om een gedrukt geschrift, door het te verspreiden, openlijk ten toon te stellen of aan te slaan of wel door enig ander middel openbaar te maken. Hoewel deze uitspraak algemeen is toegejuicht, gaf de formulering aanleiding tot moeilijkheden. Wanneer nl. ook de verspreiding onder het "openbaar maken" van art. 7 GW. zou moeten worden begrepen, dan waren alle beperkingen van de verspreiding door lagere regelingen dan de formele wet uitgesloten. De rechter neemt nl. aan, dat het woord "wet" in art. 7 in formele zin moet worden verstaan. Maar dan is het niet te begrijpen, waarom de jurisprudentie beperkingen opgelegd door gemeentelijke (plaatselijke) verordeningen aangaande verspreiding, soms wel toelaatbaar acht ! Beter is dan ook de formulering van het arrest geweest door de Hoge Raad op 28 november 1950 (NJ.1951,137 FD 15.) waarin duidelijk onderscheid gemaakt wordt tussen het recht gedachten en gevoelens door de drukpers te openbaren en het recht om reeds gedrukte stukken te verspreiden. Het eerste, de geesteswereld betreffende recht vormt, aldus de Hoge Raad de eigenlijke inhoud van art. 7:1 GW. Het tweede recht is echter tot het met het eerste recht beoogde doel onmisbaar, doch aan dat recht ondergeschikt, en bestrijkt de ruimtelijke sfeer met de beperkingen, die zulks met zich meebrengt. Juist omdat het verspreidingsrecht niet het grondrecht zelf vormt, maar een onmisbaar onderdeel daarvan is, kan het aan andere regels zijn onderworpen dan het eigenlijke recht zelf.

Hieruit rijzen twee vragen, die elk tot een uitvoerige jurisprudentie aanleiding hebben gegeven, nl. wat kan als middel van verspreiding worden beschouwd en, in de tweede plaats, hoever gaan de beperkingen van de verspreiding. Beide vragen komen aan de orde bij de toepassing van art. 10 der Conventie van Rome, dat enerzijds ruimer is, omdat het zich richt op de vrijheid van meningsuiting in het algemeen, maar anderzijds dan ook een groter aantal beperkingen inhoudt.

In de eerste plaats, de middelen van bestrijding. Lang is daarbij de voor naamste aandacht op gedrukte of geschreven stukken en afbeeldingen gericht geweest. Of men er ook pure aankondigingen, reclame- en propaganda-opschriften onder moest verstaan, was een tijdlang omstreden.

Zeër duidelijk sprak de rechter zich uit in het arrest van de Hoge Raad dd. 24 januari 1967 (NJ. 270 FD19) (Nederland ontwapent), waarbij de verordening landschaps-schoon van Noord-Holland onverbindend werd verklaard, welke verbod in het landelijk gedeelte van een gemeente op, aan of in hetzij een onroerend, hetzij een daarop aanwezig roerend goed, reclame- waaronder mede begrepen propaganda voor welk doel ook, behalve verkiezingspropaganda aan te brengen, die van een voor het publiek toegankelijke plaats af zichtbaar is. Daarentegen werd de Zeeuwse landschapsverordening welke eveneens recla-

meborden e.d. verbiedt, doch het verbod niet van toepassing doet zijn op de openbaring van gedachten of gevoelens in de zin van art. 7 GW. wel verbindend acht. (HR.18.1.1972 NJ.193).

Eveneens werd art.18 van de Rotterdamse Politieverordening, dat verbod om zonder vergunning met propagandamiddelen op de openbare weg te rijden, te gaan of te staan, in strijd met art. 7 GW. geoordeeld in een geval, dat met op een bord geschreven leuzen tegen de oorlog in Vietnam gelopen werd. (HR.30.5.1967 NJ.1968,4,FD20). Op dezelfde dag werd tevens een arrest genomen inzake een anti-Vietnam optocht te Amsterdam (NJ.1968 5 FD 46). Art. 101 van de Algemene Politie Verordening verbiedt het houden van optochten zonder vergunning op of aan de openbare weg en het deelnemen daaraan. De rechter achtte deze materie niet door het art. 7 GW bestreken. Een optocht kan wel het karakter hebben van een demonstratie, maar deze wijze van openbaring van gedachten of gevoelens verschilt te zeer als die bedoeld in art. 7 GW om daarmee op een lijn gesteld te kunnen worden. Merkwaardigerwijs werd de optocht wel geacht onder de door art. 10 van de Conventie beschermde meningsuitingen te vallen.

Het standpunt, dat de Hoge Raad innam op 7 november 1967 (NJ 1968,75 en 16 januari 1968 NJ 1969 2^e), lijkt aanvechtbaar. Demonstraties, juist wanneer zij een vorm zijn om gedachten of gevoelens te openbaren, kunnen moeilijk met de meningsuiting, waar art. 10 van de Conventie op doelt, op een lijn gesteld worden. In sommige van de bij de Conventie aangesloten landen schijnen ook brandstichting en mishandeling tot de gangbare vormen van meningsuiting en demonstratie te behoren. Het is echter moeilijk denkbaar, dat daaraan is gedacht toen het artikel 10 van de Conventie tot stand kwam. Er valt begrip voor op te brengen, dat de rechter voor vreedzame optochten de vergelijking heeft willen toelaten, maar dan is het, zeker voor ons land, historisch en logisch juister om aansluiting te zoeken bij het recht van vereniging en vergadering.

Intussen heeft de ontwikkeling geleerd, dat de vrijheid van meningsuiting meer zijden heeft dan alleen de bescherming tegen de overheid. De massa - communicatie door de drukpers, de omroep etc. heeft zich technisch zo ontwikkeld, dat zij grote investeringen vraagt, en zij vertoont daardoor een aantal trekken van oligopolie. Dit wil zeggen, dat degenen die de beschikking hebben over een dagblad of omroeporganisatie, hiermede een belangrijke invloed kunnen uitoefenen op de vorming van de publieke opinie. Dit kan in de praktijk neerkomen op een geprivilegieerde positie van degenen, die de middelen en de mogelijkheden bezitten om voorlichting te verspreiden en inlichtingen en informatie te selecteren.

HET WETSONTWERP 13872.

Mogen de beperkingen met het oog op de inhoud van het verspreide drukwerk worden getroffen ? Dat de wetgever dit mag, volgt uit het slot van art.7. De wet kan het drukken en verspreiden van geschriften e.d. met een bepaalde inhoud strafbaar stellen en heeft dit ook gedaan voor opruiende, smadelijke of aanstootgevende geschriften e.a. Hij heeft zelfs voor de drukpers van de gewone regelen afwijkende bepalingen omtrent deelneming gesteld (art.53,54 WvS) en in de artt. 418-420 WvS. strafbaar verklaard, het drukken of uitgeven van geschriften of afbeeldingen van strafbare aard bij onbekendheid of onvervolgbaarheid van de auteur. Maar ook de wetgever moet zich beperken tot het stellen van repressieve bepalingen. Hij mag het drukken of verspreiden niet aan een voorafgaand onderzoek binden.

Hoe is dit nu met de gemeentelijke wetgever ? Mag ook hij bij verordening straf bedingen tegen de uitstalling of verspreiding van geschriften met een bepaalde inhoud ? De Hoge Raad 31 mei 1939 (NJ769 FD 12) deed velen veronderstellen van wel, maar de Hoge Raad 28 november 1950 (NJ 1951,137 en 138 FD 15) hebben dit duidelijk weersproken, toen zij de bepalingen van gemeenteverordeningen, houdend verbod om op of aan de weg of in voor het publiek

toegankelijke lokaliteiten geschriften, afbeeldingen of voorwerpen, geschikt om de zinnelijkheid te prikkelen, ten verkoop voorhanden te hebben, onverbindend verklaarden. Daarmee staat thans vast, dat het woord "wet" in art.7 GW in strikte en beperkte zin behoort te worden opgevat. Het vormt aldus een tweede belangrijke waarborg voor de drukpersvrijheid.

Het probleem kwam opnieuw aan de orde in verband met artikel 10 van de Conventie, dat een ruimere strekking heeft dan art. 7 GW en spreekt van vrijheidsbeperkingen en voorwaarden "prescribed by law" (prévues par la loi). Hier besliste de rechter, dat deze woorden niet alleen regelen uitgaande van de centrale wetgever omvatten, maar ook op grondslag van de constitutie door plaatselijke of gewestelijke organen vastgestelde regelingen (arresten HR.25.6.1963 NJ 1964 239. HR.24.1.1967 NJ 272 en HR. 30.5.1967 NJ 1968,5). Het artikel laat derhalve, daar het geen onderscheid maakt tussen beperkingen m.b.t. de inhoud en m.b.t. de verspreiding en tevens niet uitsluit, dat een bepaalde wijze van verspreiding geheel wordt verboden, meer beperkingen toe dan art. 7 GW veroorlooft.

Het wetsontwerp 13872 inzake de grondrechten handhaaft de tekst van art.7 GW (art.1.7), doch voegt daaraan drie nieuwe leden toe, teneinde rekening te houden met de problemen welke door de ontwikkeling der techniek en die van de opvattingen zijn opgeworpen. Daarbij is het patroon van het bestaande artikel gevolgd in die zin, dat telkens voorafgaand verlot voor het openbaren van gedachten wordt verboden en de verantwoordelijkheid volgens de wet wordt vastgehouden. Dit wil weer zeggen, géén preventief toezicht, wel repressief verbod door de wet (dus achteraf).

Het tweede lid zegt.: " De wet stelt regels omtrent radio en televisie. Er is geen voorafgaand toezicht op de inhoud van een radio- of televisie-uitzending ". Aldus wordt de mogelijkheid behouden de door de Omroepwet en de overige wetgevingen gestelde beperkingen van de vrijheid om door deze media uit te zenden te regelen en aan vergunning te binden. Is echter eenmaal een vergunning verleend, dan mag op de uitzendingen geen voorafgaand toezicht worden uitgeoefend. De bevoegdheid om een in gang zijnde uitzending af te breken lijkt aldus wel te zijn opengelaten. Mag ook met zulke afbreking worden bedreigd ten aanzien van een aangekondigde uitzending ? Nee, want het zou in verkapt voorafgaand toezicht kunnen ontaarden !

Het voorgestelde derde lid zegt, dat voor het openbaren van gedachten of gevoelens " door andere dan in voorgaande leden genoemde middelen " geen voorafgaand verlot nodig is " wegens de inhoud daarvan ", en bepaalt, dat de wet het geven van vertoningen toegankelijk voor personen jonger dan zestien jaar kan regelen ter bescherming van de goede zeden.

Het voorgestelde vierde lid luidt.: " De voorgaande leden zijn niet van toepassing op het maken van handelsreclame ".

ART. 7 GW. HOOFDSTUK 1 GRONDRECHTEN

VRIJHEID VAN MENINGSUITING.

1. Niemand heeft voorafgaand verlot nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet.
2. De Wet stelt regels omtrent radio en televisie. Er is geen voorafgaand toezicht op de inhoud van een radio- of televisie-uitzending.
3. Voor het openbaren van gedachten of gevoelens door andere dan in de voorgaande leden genoemde middelen heeft niemand voorafgaand verlot nodig wegens de inhoud daarvan, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de Wet. De Wet kan het geven van vertoningen toegankelijk voor personen jonger dan zestien jaar regelen ter bescherming van de goede zeden.
4. De voorgaande leden zijn niet van toepassing op het maken van handelsreclame.

RESUME

Het is belangrijk terug te zien op wat we nu hebben behandeld. We hebben de Wet, het artikel en de inhoud van alle kanten bekeken. Wat concluderen we daaruit, dat het drukken en verspreiden van gedachten of gevoelens NIET verboden zijn, mits men niet in conflict komt met andere Wetten, welke weer bescherming bieden aan de mens.

De tekst mag dus niet beledigend zijn, niet opruiend, mag geen majesteitschennis bevatten, geen laster of smaadschrift zijn, het mag ook de openbare orde of goede zeden niet aantasten. Hierop kan strafvervolgning door middel van het Wetboek van Strafrecht volgen. Aantasting van eer en goede naam is strafbaar gesteld volgens het Burgerlijk Wetboek.

Van groot belang is, dat we gezien hebben, dat een Wet van lagere orde ondergeschikt is aan een hogere Wet. Dit betekent, dat een plaatselijke gemeentelijke of politie verordening ondergeschikt is gemaakt aan bijv. de Grondwet.

Hierop zijn verschillende arresten geweest. Ingrijpen vóór het drukken of verspreiden is niet toegelaten, daar dit op censuur zou duiden.

Bij gevallen waarover geen overeenstemming bereikt kan worden, bestaat altijd het beroep open bij de Europese Commissie voor de rechten van de mens, waarop men een beroep kan doen, en welke een onderzoek instellen en indien noodzakelijk, hun bevindingen voorleggen aan het Europese Hof.

Geraadpleegde literatuur:

Struycken - staatsinrichting. A.M.Bos De voorgeschiedenis van de Grondrechten. Handelingen I 1976-1977, 13872-13873, 55a en 55b. (toetsingsrecht). M.C.Burkens, Grondrechten in een nieuwe Grondwet. A.H.Robertson, De internationale bescherming van de rechten van de mens. D.H.M.Meuwissen, De Europese Conventie en het Nederlandse recht.

A U R O R A ochtendbespreking d.d. 23 september 1983

Aanwezig: HBVD - HB - HC - HD - HE - HSBP - KA/C

Afwezig: PHBVD - K/B - HTD

1.

2. Centrumpartij

Mede naar aanleiding van het succes van de Centrumpartij bij de gemeenteraadsverkiezingen in Almere acht HBVD het gewenst deze partij in een regeringsbrief nader te belichten.

3.

4.

5.

KWARTAALOVERZICHT

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

3e KWARTAAL 1983

Nr. 1698.272

INDEX KWARTAALOVERZICHT 3e KWARTAAL 1983

I.

II.

De Centrum Partij in opmars

III.

DE CENTRUM PARTIJ IN OPMARS

De gemeenteraadsverkiezingen in Almere hebben enkele opmerkelijke uitkomsten te zien gegeven; in de eerste plaats de winst van de Centrum Partij, welke winst moeilijk alléén maar kan worden toegeschreven aan haar standpunt omtrent het vreemdelingenbeleid. De CP-winst heeft heel wat reacties, beweringen en speculaties uitgelokt. Sommige commentatoren spreken van een soortgelijke situatie als in de dertiger jaren (opkomst NSB) of trekken een vergelijking met de bloeiperiode van de Boerenpartij. In hoeverre is sprake van overeenkomsten en verschillen?

Geschiedenis Centrum Partij (CP)

De voorloper van de Centrum Partij, de Nationale Centrum Partij (NCP) werd in december 1979 te Amsterdam opgericht als nieuwe politieke organisatie naast de Nationale Partij Nederland (NPN).

De oprichting van de Nationale Centrum Partij was ondermeer een gevolg van de weigering van de burgemeester van Den Haag om - tot tweemaal toe, te weten op 24 november en 8 december 1979 - aan de NPN een demonstratievergunning te verlenen.

De aanvragen werden niet gehonoreerd op basis van het oordeel, dat deze partij een fascistische en racistische organisatie zou zijn, Deze zienswijze werd eveneens via de media geventileerd, hetgeen voor diverse groeperingen aanleiding was tot het verzenden van protestbrieven tegen de demonstratie.

In deze periode tekende zich binnen de NPN onderlinge verdeeldheid af. De ene groepering wilde de gematigde lijn van de partij blijven volgen, terwijl de andere groep een hardere politiek voorstond. Vooral een aantal actieve NPN-leden uit Amsterdam had weinig vertrouwen in de politieke lijn van hun partij en uit de samenspraak van deze leden werd toen de Nationale Centrum Partij geboren. In feite luidde de vorming van de NCP de facto het einde van de NPN in. Op een eerste introductie-avond van de NCP op 28 februari 1980 te Amsterdam werden de doelstellingen toegelicht, met name een "10-punten program".

Als spreker trad daarbij dr. BROOKMAN, wetenschappelijk medewerker aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, op. Veel toehoorders ontging de essentie van zijn betoog en na afloop besloot een groepje leden na een bezoek aan het stamcafé, de vermeende overheidstaak in eigen hand te nemen en een aantal illegaal in Nederland verblijvende Marokkanen uit de Amsterdamse Mozes en Aäronkerk te verwijderen.

Met deze actie schoten de betrokkenen het door de NCP gestelde doel: gekenmerkt te worden als een democratische centrumpartij, geheel voorbij. In de publieke en journalistieke reacties hierop werd de Nationale Centrum Partij dan ook onmiddellijk gedoodverfd als een uiterst rechtse groepering, waarbij ook het feit dat een aantal leden uit de kring van de Nederlandse Volks Unie afkomstig was, niet onopgemerkt bleef.

Deze compromittering van de NCP leidde korte tijd later (op 11 maart 1980) tot de oprichting van de Centrum Partij (CP). Deze partij handhaafde de doelstellingen van de NCP, distantieerde zich evenwel van de overval op de Mozes en Aäronkerk en trachtte de radicale elementen van de NCP uit haar midden te weren.

De NCP stond nog tot einde 1980 ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam doch wordt sindsdien geacht te zijn opgeheven.

Ontwikkeling van de Centrum Partij

De statuten, het huishoudelijk reglement en het program van de Centrum Partij bieden geen houvast voor een afdoend oordeel met betrekking tot de vraag, of er sprake is van on- c.q. anti-democratisch, fascistisch of racistisch denken. Een vonnis van de Amsterdamse Rechtbank van 26 februari 1981 bevestigt zulks. Het enige vanwege de nationaal-socialistische reminiscenties bedenkelijke element is het programapunt over de staatsinrichting, vermeldende dat de Nederlandse Staat zijn voornaamste bestaansrecht ontleent aan het behoud en het dynamisch uitbouwen van de Nederlandse cultuur, zoals die zich in de loop der Europese geschiedenis volgens christelijke en humanistische waarden heeft ontwikkeld.

Dit "volks-nationalistisch" denken komt tevens tot uiting in de benadering van het vreemdelingenvraagstuk. In het verleden werd laatstgenoemd punt door de CP vaak als een op zichzelf staand issue te berde gebracht, terwijl dit vraagstuk tegenwoordig wordt geïntegreerd in de economische en sociaal-maatschappelijke problematiek. Deze wijze van benadering wordt door de Centrum Partij als een tweesnijdend zwaard gehanteerd: enerzijds wordt nl. gesteld dat vrijwillige remigratie van legaal in Nederland verblijvende buitenlanders en een stringenter toelatingsbeleid ruimte bieden voor het oplossen van de huisvestingsproblematiek en de werkeloosheid, alsmede voor vermindering van de druk op de sociale voorzieningen; anderzijds wordt betoogd, dat verhoging van de ontwikkelingshulp en toekenning van een vestigingspremie aan vrijwillig remigrerende oplossingen aandragen

voor de werkgelegenheidsproblematiek en de infrastructuur in de landen van herkomst.

In de periode sinds het ontstaan van de Centrum Partij tot aan de Tweede-Kamerverkiezingen in 1982 heeft de partij zich vaak geprofileerd door provocerend optreden en het eenzijdig benadrukken van één der programmapunten, i.c. de gewenste remigratie van vreemdelingen.

Met de beëdiging van drs. JANMAAT in de Tweede Kamer werd de provocatieve periode vrijwel afgesloten. Het accent is nu komen te liggen op de opbouw van de partij. Alle inspanning is gestoken in de stichting van een wetenschappelijk bureau, de aanstelling van fractiemedewerkers, de oprichting van plaatselijke afdelingen en de scholing van (toekomstig) partij kader. Dit opbouwwerk van de partij blijkt een rem te zijn op verdergaande radicalisering: enerzijds wenden de radicale leden zich daarom van de partij af en zoeken zij hun heil in rechtsextremistische groeperingen als de Nederlandse Volks Unie en Voorpost; anderzijds blijkt de partij aantrekkingskracht uit te oefenen op een groeiend aantal maatschappelijk ontevreden en achtergestelden.

De radicale stroming binnen de Centrum Partij heeft door het vertrek medio 1983 van dr. BROOKMAN als adviseur van de partij en door het vervangen van de extreme partijleider KONST door de gematigde De WIJER als vertrouweling van het Kamerlid JANMAAT aan betekenis ingeboet. De grotere invloed van de gematigde stroming komt ook tot uiting in de samenstelling van de ballotagecommissie van de partij.

Was in de periode voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 1982 de CP-propaganda voor een deel gericht op het "volks-

nationalistisch" denken, na die verkiezingen is een verbreding van deze propaganda tot het gehele scala van het "10-punten program" waar te nemen. Illustratief voor deze uitbreiding is o.a. de poging om door middel van de "10 groene punten" politiek aansluiting te vinden bij zogenaamde "groene" partijen.

Hoewel de programapunten geheel passen binnen het kader van deze milieu-partijen, is de poging tot aansluiting volledig mislukt, doordat de Centrum Partij ook nog andere standpunten huldigt, die voor die groene partijen volstrekt onaanvaardbaar zijn.

De Centrum-Partij-kiezer

Sedert september 1982 verricht verkiezingsonderzoek (Bureau de Hondt) geeft aan, dat mannen in deze partij met een percentage van 65 oververtegenwoordigd zijn, hetgeen een stijging van zo'n 8% ten opzichte van de Tweede-Kamerverkiezingen van 1982 inhoudt. De CP scoort daarmee het hoogste percentage mannelijke kiezers van de in de Tweede Kamer vertegenwoordigde politieke partijen.

Voorts behoren de kiezers voornamelijk tot de leeftijdscategorie van 18 tot 45 jaar; 48% is zelfs jonger dan 35 jaar.

Deze kiezers hebben doorgaans een modaal of beneden-modaal inkomen en een opleidingsniveau, dat gemiddeld lager is dan dat van hun leeftijdgenoten.

Een beschouwing van de geografische spreiding van de Centrum-Partij-kiezers ten tijde van de Tweede-Kamerverkiezingen van 1982 leert, dat ruim 70% afkomstig was uit de provincies Noord- en Zuid-Holland. De aanhang

blijkt inmiddels in groeiende mate ook te vinden buiten de oude stads-
wijken (het oorspronkelijke score-gebied van de CP met zijn vele vreemde-
lingengetto's!) in het Westen van het land. Ook buiten de Randstad en op
het platteland begint de CP trouwens meer gehoor te vinden. De kiezers
zijn daar gemiddeld wat ouder dan de aanhangers van het eerste uur en
hun gemiddeld opleidingsniveau ligt nóg iets lager.

Op één punt blijken de CP-kiezers het volledig eens te zijn, namelijk
in zoverre hun vertrouwen in de politiek en met name in de regerings-
partijen nog maar zeer klein is. Het succes van de Centrum Partij lijkt
derhalve te moeten worden gezocht in de maatschappelijke en sociale onvrede
van diegenen, die op de onderste sporten van de maatschappelijke ladder staan:
onvrede over hun bestaansminimum, over hun huisvesting, over de buitenlanders

DE TIEN **AIMERE** PUNTEN
VAN DE
CENTRUMPARTIJ

1. Meer democratie door invoering gemeente-
referendum.
2. Uitbreiding van het politiekorps en bevoegd-
heden.
3. Intensievere bestrijding criminaliteit en
drughandel.
4. Verlaging van Uw Casema-tarief.
5. Bezuiniging inzake de bouw van het gemeen-
tehuis.
6. Verbod op onverdoofdrivaal slachten en
andere wreedheden in de vlees-industrie.
7. Afschoting van overheidstaken aan het bedrijfs-
leven.
8. Meer volkstuinten en groenvoorzieningen.
9. Invoering vak "milieu-opvoeding" in alle
scholen.
10. Overbevolking schaadt het milieu, dus eisen
wij een verstandige bevolkingspolitiek.

CENTRUMPARTIJ

LIJST 7

Wim Vreeswijk

met hun andere leef- en cultuurgewoonten en angst voor het verlies aan werkgelegenheid of het uitzicht daarop. Derhalve zou hun stemgedrag vooral als een protest en minder als een ideële keuze kunnen worden opgevat.

Voor wat Almere betreft, waar 64% der bewoners uit Amsterdam afkomstig is, terwijl 6% uit buitenlanders bestaat, lijken de bekende effecten van de oude stadswijken nog een sterke rol gespeeld te hebben. Toch wijst ook het verkiezingsresultaat (6,61%) van de plaatselijke lijst "Stap '84" - een door teleurgestelde PvdA-ers opgerichte partij die in zijn verkiezingscampagne sterke nadruk heeft gelegd op de noodzaak van versterking van het politie-apparaat - op gevoelens van onbehagen, onveiligheid en onvrede over allerlei misstanden. Ook de CP pleit in zijn 10 strijdpunten voor intensieve bestrijding van drughandel, misdaad en fraude.

Een vergelijking

In diverse reacties op de frappante toename van de kiezersgunst van de CP - i.c. in Almere - is getracht deze te herleiden tot factoren, die ten dele ook de verklaring zouden vormen voor de winst van de Boerenpartij (BP) in de jaren zestig of zelfs van de NSB in de jaren vóór 1940.

In het navolgende gedeelte wordt gepoogd na te gaan in hoeverre voor dergelijke vergelijkingen inderdaad grond aanwezig is. Uitgangspunt hiervoor was het zogenaamde "10 punten program" van de CP.

a. Uitgangspunten

De NSB wilde op de eerste plaats een "vernieuwing van de geest op staatkundig (politiek) en economisch terrein" ^{*)} omdat er - zo werd in het beginselprogram geponoerd - "een zodanig toenemende geest van futloosheid, onmacht, onwil, onverschilligheid, ongeloof, verdeeldheid, schotjesgeest en krakeelzucht" heerste, dat het leek alsof Nederland voorbereidingen trof voor zijn begrafenis. Met andere woorden: de NSB verlangde door middel van mentaliteitsverandering van de burger aanvaarding van het volgende uitgangspunt: "Voor het zedelijk en lichanelijk welzijn van een volk is nodig een

*) Tussen aanhalingstekens geplaatste gedeelten zijn ontleend aan de programma's van de betrokken partijen.

krachtig staatsbestuur, zelfrespect van de natie, tucht, orde, solidariteit van alle bevolkingsklassen en het voorgaan van het algemeen (nationaal) belang boven het groepsbelang en van het groepsbelang boven het persoonlijk belang". Dit beginsel wordt in het program der NSB vervolgens nader uitgewerkt.

De Boerenpartij - op haar beurt - is eveneens een beginselpartij: zij gaat uit van de "soevereiniteit Gods over al het geschapene. Aan deze soevereiniteit ontleent de overheid haar gezag".

De Centrum Partij daarentegen steekt met haar doelstelling te willen "functioneren als een politieke partij binnen het Nederlands democratisch staatsbestel", derhalve wat sober af tegen ideologisch gefundeerde partijen als de NSB en de BP. De CP kan daarom met meer recht een programpartij worden genoemd.

b. Staatsinrichting

Het leidend beginsel van de NSB heeft voor de burger op staatsrechtelijk gebied een totale afhankelijkheid tot gevolg, want "onafhankelijk staatsgezag" kan slechts functioneren als de individuele vrijheid van de burger wordt beperkt. Deze beperking komt tot uiting in de "herziening van het kiesrecht" (zodat een "onzedelijke en onnutte kiesstrijd" achterwege blijft) en in de organisatie van de natie in corporaties. Men kan dus stellen dat de NSB de gemeenschapsgedachte zo sterk op de voorgrond plaatst, dat van een ondemocratische positiekeuze kan worden gesproken.

Voor wat betreft de herziening van het kiesrecht heeft overigens noch de NSB noch de BP voorstellen gedaan.

Hoog in het vaandel van de BP staat de geestelijke, politieke en economische vrijheid. De BP vindt dat de overheid is geroepen "de rechten en vrijheden der burgers te beschermen en te bevorderen"; samen met het volk heeft de overheid tot taak de bevolking tot ontwikkeling te brengen en haar mogelijkheden te ontplooiën zonder daarbij partij te kiezen voor enige religieuze of ethische richting. Zij eist voorts de toepassing van het beginsel der trias politica, verwijdering van elke vorm van dictatuur, het terugdringen van pressiegroepen, herziening van het kiesstelsel, teneinde

"de macht zonder verantwoordelijkheid" van partijbesturen, belangengroepen en beroeps politici te breken.

De Boerenpartij staat het herstel en de ontwikkeling van de persoonlijke waarde van de mens voor onder krachtige afwijzing van de corporatieve staat en bestrijding van de staatsalmacht.

De Nederlandse Staat, die zich in de vaderlandse historie volgens christelijke en humanistische waarden heeft ontwikkeld, dient dit cultuurgoed te behouden en dynamisch uit te bouwen, zo vindt de CP. De partij spreekt zich verder uit voor invoering van het referendum op landelijk, regionaal en plaatselijk niveau, handhaving van de evenredige parlementaire vertegenwoordiging en afschaffing van de kiesdrempel. Het democratisch gehalte van de Nederlandse samenleving moet haars inziens worden verbeterd door de instelling van wijk-, dorps- en streekraden en door de verkiezing van burgemeesters, Commissarissen der Koningin en andere regionale en plaatselijke ambtsbekleders.

De Centrum Partij geeft van deze drie partijen de burger de meeste middelen tot democratische besluitvorming in handen.

Huis van Oranje

Het Huis van Oranje wordt in het programma van de NSB niet genoemd. In een later uitgegeven toelichting wordt vermeld, dat het Koningshuis, de Rijksvlag en het Rijkswapen niet worden genoemd in het program, omdat deze "onaantastbare symbolen van de eenheid der natie" boven discussie zijn verheven.

De Boerenpartij stelt zich op het standpunt, dat "het Koninkrijk der Nederlanden dient te worden geregeerd door het Huis van Oranje, drager der soevereiniteit".

Het program van de Centrum Partij spreekt zich niet uit over de staatsvorm. Uit de redactie van de recente Kamervragen van de CP met betrekking tot ZHK Prins Claus kan een zekere sympathie voor het Koningshuis worden afgeleid.

Of de CP daadwerkelijk sympathie koestert voor de Oranjes of de vragen om publicitaire redenen heeft gesteld, is onbekend.

c. Economie

In het program van de NSB, alsook in dat van de BP zijn uitvoerige economische beschouwingen opgenomen. De NSB staat tot in de kleinste geledingen de corporatieve staat voor. Particuliere bedrijven worden erkend, doch die bedrijven, welke onvoldoende of in strijd met het algemeen belang worden geëxploiteerd, worden onder staatstoezicht geplaatst.

De Boerenpartij staat onvoorwaardelijk afwijzend tegenover staatsdirigisme, corporatieve publiekrechtelijke organisaties (in dit verband wordt zelfs gesproken van "het afschaffen van fascistische 'nanaak-schappen'"), dwanglichamen en ambtelijke experimenten.

Het CP-programma is op het punt van de economie mager. Het spreekt van overheidsbezuïngingen, rechtvaardige inkomensverdeling en medezeggenschap, zonder deze zaken nader uit te werken.

Een overeenkomst met het BP-program is de eis tot herziening van het belastingstelsel om zodoende de Overheid haar beperkte taak op verantwoorde wijze te laten volvoeren. Voor de CP is motief voor de herziening vooral de aanzet tot een evenredige lastenverdeling.

De conclusie op dit punt van vergelijking luidt dan ook, dat de standpunten van de NSB en BP (resp. CP) diametraal tegenover elkaar staan.

Het CP-standpunt contrasteert in het algemeen zeer sterk met de allesoverheersende staatsalmacht der NSB, doch gaat niet zo ver als het zeer liberale uitgangspunt van de BP; de CP ziet in de Sociaal Economische Raad een goed - op democratische grondslag - functionerend en beleidsbepalend orgaan: een overlegmodel.

d. Maatschappelijke zekerheid

De programmapunten in dit vlak kunnen niet losgekoppeld worden van de denkbeelden over de economie. Indien de overheid een sterke greep op de economie heeft, dan is dat eveneens het geval op dit punt. In de corporatieve staat is de staatsmacht over de economie en op het terrein van de maatschappelijke zekerheid groot. De NSB ziet deze zekerheid tot uitdrukking komen in wat wij kennen als AAW, AOW, AWW en een ziektekostenverzekering. Voorts wenste zij een winstdeling voor de arbeiders en de instelling van ondernemersraden.

De EP wil de overheidsbemoeienis op economisch terrein daarentegen sterk terugdringen; in samenhang daarmee leidt verlaging of afschaffing van de belastingen haars inziens tot een "opleving van de volkskracht", die de burger in staat stelt zelf voorzieningen voor de oude en/of zieke dag te treffen.

De CP op haar beurt wil het scala van sociale verzekeringen juist uitbreiden, onder andere in de sector para-medische zorg. Misbruik van sociale voorzieningen moet volgens deze partij krachtig worden bestreden en de vakbonden dienen een controlerende taak te krijgen ten aanzien van uitkeringen.

De standpunten van de NSB en de BP staan hier opnieuw het scherpst tegenover elkaar, terwijl de CP uitbreiding van de sociale voorzieningen, maar ook democratische controle bepleit.

e. Buitenlands beleid

De NSB bepleit belangenbehartiging en samenwerking ten opzichte van buitenlandse mogendheden, waarbij agressieve bedoelingen vreemd zijn.

De BP erkent de noodzaak van "samenwerking met niet-imperialistische landen", doch "het eigen karakter of onvervreembare nationale waarden" mogen daarbij niet worden prijsgegeven. De CP spreekt in dezen van "niet-inmenging in de interne aangelegenheden van andere landen". Zij verwerpt dan ook handelsboycotten of andere overheidsmaatregelen.

f. Defensie

De NSB betoont zich in de vooroorlogse jaren weliswaar voorstander van een sterk defensie-apparaat, doch wil dat de militaire dienstplicht wordt afgeschaft en vervangen door een verplicht arbeidsjaar ter "bevordering van de militaire en economische weerbaarheid van de Staat".

De Boerenpartij staat een "krachtig en doelmatig" defensie-apparaat voor in verbondenheid met de NAVO. Ook aan de geestelijke weerbaarheid dient de nodige aandacht te worden geschonken, aldus de BP.

De Centrum Partij is voorstandster van het optreden van een Nederlandse vrijwilligersleger in NAVO-verband. Voor de territoriale verdediging moeten de Bescherming Bevolking (BB) en de burgerweerbaarheid worden ontwikkeld tot "doeltreffende middelen tegen bezetting van Nederland".

g. Binnenlandse aangelegenheden

Het NSB-programa zwijgt ten aanzien van het punt van de handhaving van recht en openbare orde.

De programma's van zowel de BP als de CP bepleiten evenwel nadrukkelijk de handhaving van de rechtsorde door middel van een "streng en rechtvaardig" vervolgingsbeleid.

h. Culturele vorming

Opnieuw moet hier - wat de NSB betreft - worden teruggegrepen op het leidend beginsel. Onderworpenheid aan de Staat begint haar inziens bij de "opvoeding van de jeugd tot zedelijkheid, orde en tucht" en met de "vorming van leidende, karaktervolle persoonlijkheden".

De BP kent op dit terrein aan de overheid een zeer beperkte taak toe. Onderwijs en cultuur worden overgelaten aan particulier initiatief en de overheid subsidieert alleen daar, waar "levenskrachtige particuliere activiteiten financiële aanvulling nodig hebben".

De CP spreekt zich o.a. uit voor het overzichtelijk maken van het onderwijsstelsel door de invoering van één type basisschool, één middenschool en één type hogeschool. Deze dienen een evenwichtig rooster samen te stellen, zodat aan karaktervorming, kennisoverdracht, creatief denken en lichamelijke opvoeding evenredige aandacht wordt besteed. Voorts moedigt de CP de oprichting aan van rechts- en wetenschapswinkels.

i. Huisvesting

Het NSB-programa vermeldt op dit terrein geen stellingname.

De volkshuisvesting is volgens de BP een zaak van particulier initiatief. De overheidsbemoediging draagt een aanvullend karakter.

Het CP-programma vermeldt de "volledige opheffing van de woningnood binnen tien jaar" als doelstelling. In overleg met wijk-, dorps- en streekraden dient een huisvestingsbeleid te worden bepaald, waarbij huizenspeculatie aan banden wordt gelegd en voorrang wordt gegeven aan onder andere één- en tweepersoonshuishoudens.

Tenslotte zij vermeld, dat hier op de CP-programpunten "ontwikkelingshulp" en "milieu" bij gebrek aan vergelijkingsmateriaal in de NSB- en BP-programma's niet wordt ingegaan.

Schematisch resumé inzake onderwerpsmatige vergelijking tussen Centrum Partij, Boerenpartij en Nationaal Socialistische Beweging

<u>CP</u>	<u>BP</u>	<u>NSB</u>
1. Staatsinrichting	n.v.t.	-
2. Referendum	+	n.v.t.
3. Wijk-, dorps-, streekraden	-	n.v.t.
4. Huis van Oranje	+	+
5. Economie	-	-
6. Herziening belastingstelsel	+	n.v.t.
7. Maatschappelijke zekerheid	-	n.v.t.
8. Sociale voorzieningen	-	+
9. Democratische controle op sociale voorzieningen	-	-
10. Buitenlands beleid	n.v.t.	n.v.t.
11. Defensie	+	+
12. NAVO	+	n.v.t.
13. Afschaffing dienstplicht	n.v.t.	+
14. Geestelijke weerbaarheid	+	n.v.t.
15. Binnenlandse aangelegenheden	+	n.v.t.
16. Cultuur/onderwijs	-	-
17. Huisvesting	-	n.v.t.
18. Ontwikkelingshulp	n.v.t.	n.v.t.
19. Milieu	n.v.t.	n.v.t.
20. Nationalisme	+	+

Noot : + : CP vertoont met deze partij (enige) overeenkomst
 - : CP vertoont met deze partij geen overeenkomst
 n.v.t.: vergelijking onmogelijk.

Samenvattend kan worden gesteld, dat programvergelijking niet de stellingname wettigt als zou de Centrum Partij een herleeft Boerenpartij of een soort Nationaal Socialistische Beweging in wording zijn.

Het CP-programma vertoont slechts op een aantal op zichzelf staande punten overeenkomst met de programma's van de BP en NSB. Met name het ontbreken van een leidend beginsel bij de CP is evenwel een belangrijk verschil.

De punten waarover de vergeleken partijen een nagenoeg eensluidende mening ten beste geven, betreffen het instandhouden van een efficiënt defensie-apparaat en het nationalistisch denken.

j. Geografische spreiding der kiezers

	<u>NSB</u> Kamerverkiezingen 1937	<u>Boerenpartij</u> Kamerverkiezingen 1963	<u>Centrumpartij</u> Kamerverkiezingen 1982
Gehele land	4,2 %	2,13 %	0,8 %
Groningen	<u>5,1 %</u>	2,2 %	0,2 %
Friesland	1,68%	2,8 %	0,2 %
Drente	<u>8,6 %</u>	<u>4,2 %</u>	0,2 %
Overijssel	3,37%	<u>3,2 %</u>	0,3 %
Gelderland	3,95%	<u>3,2 %</u>	0,3 %
Utrecht	4,4 %	1,6 %	<u>0,9 %</u>
Noord-Holland	<u>5,4 %</u>	2 %	<u>1,4 %</u>
Zuid-Holland	4,3 %	1,2 %	<u>1,7 %</u>
Zeeland	2,7 %	2,1 %	0,5 %
Noord-Brabant	1,6 %	2,1 %	0,4 %
Limburg	<u>5,3 %</u>	2,3 %	0,2 %

De NSB heeft éénmaal aan de Tweede-Kamerverkiezingen deelgenomen, namelijk in 1937. De beweging was toen reeds op haar retour, zowel wat betreft ledental als aanhang.

De BP en de CP namen voor de eerste keer in 1963 resp. 1982 deel aan de Kamerverkiezingen in het gehele land.

De verkiezingsuitslagen betekenden toentertijd voor deze partijen een grote vooruitgang ten opzichte van vorige resultaten.

Voor de verschillende provincies is geen paralleliteit aan te wijzen in de stemmenpercentages der partijen.

Hoewel de NSB aanvankelijk haar aanhang voornamelijk putte uit de beter gesitueerden en middenstanders bleek men er in 1935 toch landelijk in te zijn geslaagd ten plattelande arbeiders tot toetreden te bewegen (Zuid-Limburg en Twente). In 1936 nam de aanhang in de grote steden af en op het platteland toe. Er bestond toen in de NSB een "Dienst van Agrarische Politiek", maar het is de NSB toen niet gelukt invloed uit te oefenen op de bestaande (boeren)bonden.

De NSB stemde weliswaar niet volledig in met de doelstellingen van de neutrale, niet-politieke boerenorganisatie "Landbouw en Maatschappij" (aanhang voornamelijk in Groningen, Drente en Overijssel), doch wilde haar gebruiken voor propaganda onder de boeren.

Dat de NSB bij de verkiezingen in 1937 haar stemmen in de Noordelijke provincies voornamelijk van de boeren zou hebben gekregen valt niet uit de cijfers op te maken. Wat de Boerenpartij betreft is bij de verkiezingen van 1963 opgevallen dat, hoewel de grootste aanhang uiteraard uit de landbouwprovincies kwam, zij toch ook in de andere provincies en ook in de steden nog al wat stemmen verwierf. Al zou men degenen die hun stem gaven aan de Boerenpartij in het algemeen kunnen kenschetsen als rechts-georiënteerde ontevredenen, het lijkt toch niet waarschijnlijk dat deze identiek zijn aan de vroegere NSB-gezinden. Wie op de Boerenpartij stemde voelde juist niet voor (socialistische) Staatsalmacht.

Centrumpartijkiezers waren ten tijde van de Tweede-Kamerverkiezingen van 1982 voor 70% afkomstig uit de provincies Noord- en Zuid-Holland, met name uit de grote steden, waar zich vooral in bepaalde oude wijken vreemdelingen-getto's zijn gaan vormen.

Van de Randstad vond inmiddels uitbreiding van aanhang plaats naar het platteland; de ontwikkeling van de BP leert daarentegen dat de aanhang aanvankelijk voornamelijk afkomstig was van het platteland en zich eerst daarna naar de steden uitbreidde.

De CP-kiezer heeft met de BP-stemmer wèl gemeen, dat beiden uit ontevredenheid en onbehagen over de landelijke politiek tot hun partijkeuze zijn gekomen.

Daar gedetailleerd onderzoekmateriaal inzake de verkiezingen van 1937 en 1963 ontbreekt, lijkt een verdere vergelijking niet opportuun.

Concluderend moet worden gesteld, dat een vergelijking in verscheidene opzichten van de Centrum Partij met de Boerenpartij en meer specifiek met de Nationaal Socialistische Beweging mank gaat.

Opmerkelijk is wel dat onvrede zich uit in de opkomst en bloei van politieke partijen, die dit ongenoegen weten te verwoorden en te kanaliseren.

Resumerende kan worden gesteld, dat zich in de CP weliswaar een t.a.v. vreemdelingen onverdraagzame en in die zin niet-democratische partij presenteert, doch dat program noch kiezersaanhang wettigen te spreken van een groepering, die - als zodanig - een gevaar vormt voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde in de Staat dan wel voor haar veiligheid of andere gewichtige belangen, zulks conform de bewoordingen in de taakstelling van de BVD (KB 5-8-1972).

Dat neemt niet weg dat de ontwikkeling in de doelstelling en in het leiderschap van de partij - vanwege de toch te maken bedenkingen - met enige waakzaamheid dient te worden gevolgd om te verhoeden dat de Nederlandse overheid te eniger tijd toch voor ongewenste verrassingen zou worden gesteld.

- - -

A U R O R A ochtendbespreking d.d. 7 oktober 1983

Aanwezig: HBVD - PHBVD - K/B - PHB - PHC - HD - HE - HSBP - HTD

Afwezig: - - -

1.

2. Rapport Centrumpartij

B heeft een interessant rapport over de Centrumpartij geproduceerd, waarvan de Auroradeelnemers een copie zullen ontvangen.

3.

4.

7-10-1983

ACD 1700437

datum 26 OKT. 1983

CO

b. — d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 201690

Betreft: Centruumpartij (CP)

Op dinsdag 11 oktober 1983 (s'avonds) is te Delft, in café restaurant Royal, Voldersgracht 9 een bijeenkomst gehouden van de Centruumpartij. Aanwezig waren ongeveer 15 personen De meeste afkomstig uit Delft. Er werd gezegd dat een aantal mensen uit het westland verhinderd was te komen. Evenals voorheen had deze avond een informeel karakter, hoewel er twee mannen van het hoofdbestuur aanwezig waren. Ter sprake is gekomen dat het goed zou zijn als er in Delft in de maand november een grote bijeenkomst georganiseerd kon worden, van de Centruumpartij, waarbij dan Janmaat als spreker op zou treden. Een aanwezige zegde toe uit te zien naar een geschikte zaalruimte voor deze bijeenkomst. Het folderen in Schiedam op zondagmorgen is deze keer niet door kunnen gaan. Afsproken is dat men dat nu op een door-deweekse avond zal doen, en dat men elkaar telefonisch van deze folderactie op de hoogte zal stellen, zodat iedereen mee kan doen. In de gesprekken onder elkaar viert het rascisme duidelijk de boventoon. Ter sprake kwam dat een aantal hoofdbestuursleden van de CP gratis vliegreisjes (snoepreisjes) kado hadden gehad van de KLM. Het betreft hier vliegreizen naar ~~ende~~ Finland. één van de aanwezigen wees tenslotte op de eerstkomende radio-rede van Janmaat in de uitzending voor politieke partijen. Janmaat zou hierin weer eens uithalen naar de buitenlanders in Nederland op een vreselijk goede manier. e.e.a. werd duidelijk met instemming ontvangen.

einde.

ACD 1702804

datum 7 NOV. 1983

CO

b. |

d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BF - BOA

Bijlage(n): -1-

Afschr.:

BO: 202144

Betreft: Vergadering hoofdbestuur Centruumpartij.

Op vrijdag 21 oktober 1983 vond er 's-avonds op het Binnenhof een vergadering van het HB van de CP plaats. Tijdens deze vergadering zouden 3 nieuwe leden voor het DB gekozen worden.

De navolgende leden waren aanwezig:

- Marten Th. GIESEN

- Johannes G.H. JANMAAT

- Nicolaas Tj. KONST

(bekend)

- Dingeman H.M. SEGERS

- Alfred J.C. VIERLING

- Willem Th. VREESWIJK

- Hendrik W. de WIJER ✓

en enige nieuwelingen uit Friesland.

Omstreeks 19.00 uur hadden de kandidaten zich op het partijbureau verzameld om zich vervolgens in gezelschap van de partijvoorzitter naar het Binnenhof te begeven. De stemprocedure zou als volgt verlopen. Elke aanwezige stemgerechtigde kreeg een briefje uitgereikt, met daarop de namen van de kandidaten. Middels het plaatsen van ten hoogste drie kruisjes mocht men de leden uitkiezen. Meer kruisjes waren ongeldig. Uiteraard mocht men ook één kruisje plaatsen. Elke kandidaat zou in de gelegenheid worden gesteld zich in ongeveer 5 minuten ~~aan~~ ~~aan~~ aan de stemmers bekend te maken. Het e.e.a. zou gebeuren op afroep. Nadat de kandidaten zich zouden hebben voorgesteld kregen de HB-leden nog gelegenheid zich over de kandidaten te beraden. Achter de bestuurstafel had o.a. _____ plaatsgenomen. De voorzitter GIESEN maakte bekend dat _____ was teruggekeerd van studieverlof en wederom actief zou deelnemen in het DB. De notulen werden goedgekeurd en de voorzitter verzocht VIERLING de stand van zaken omtrent de Europese verkiezingen uit te leggen. Betrokkene vond het noodzakelijk dat de CP mee zou doen aan deze verkiezingen. Hij dacht dat de CP een goede kans maakte daar er landelijk gezien maar 4% van de kiezers op de CP behoefde te stemmen, teneinde een zetel te behalen. Hij vond dat de problemen die er nu speelden voornamelijk in Europees verband moesten worden opgelost. Genoemd werden het vreemdelingenbeleid, drugsproblematiek en de milieuvervuiling. Vervolgens hield men zich bezig met de stemming. _____ uit Stampersgat kon zijn zenuwen niet de baas en liet het afweten. Een paar niet nader bekend geworden kandidaten waren niet verschenen. Na de introductie van de kandidaten werd er door het HB nog gediscussieerd. _____ bracht naar voren dat er een boekje was geschreven door _____ met als dubieuze titel "Recht op apartheid". _____ had dit boekje gelezen en verklaarde de aanwezigen dat de titel wat ongelukkig gekozen was maar dat de inhoud niets aanstootgevend's bevatte. Tevens werden vragen gesteld n.a.v. een krantenartikel over de eventuele dubieuze huizenhandel van VREESWIJK. Betrokkene zou volgens het artikel veel geld aan de verkoop van huizen aan minderheden, hebben verdiend. GIESEN nam de verdediging op zich en verklaarde dat juist niet verkopen aan minderheden tot discriminatie leidt. (zie bijlage) Na de pauze werden de uitgebrachte stemmen geteld. De winnaars bleken te zijn SEGENS met 25, VIERLING met 25 en _____ met 12 stemmen. Verder VREESWIJK 11, _____ 9 en _____ 7 stemmen. JANMAAT sprak zijn tevredenheid uit over de gekozen kandidaten en wenste hen veel succes toe.

EINDE. *B*

Leidsch Db1. 2a 15 okt '83

Binnenland

Voorman CP verdient dik aan buitenlanders

UTRECHT (GPD) - De lijsttrekker van de Centruumpartij in Almere, de Utrechtse bemiddelaar in onroerend goed W. Vreeswijk, verdient al jarenlang een goed belegde boterham aan de verkoop van huizen aan voornamelijk buitenlanders.

Volgens medewerkers van de Stichting Buitenlandse Werknemers in Utrecht was Vreeswijk „gespecialiseerd” in de verkoop van voormalige huurwoningen, waarbij de gemeentelijke woonverordening moest worden ont-doken. Weigerde het huisvestingsbureau een woonvergunning, dan ging Vreeswijk bijna altijd in beroep. „Hij sprong er

echt uit”, bevestigt een woordvoerder van het Utrechtse huisvestingsbureau.

Vreeswijk vond zijn handel in de sector goedkope huizen, die hij merendeels aan buitenlanders verkocht. Deze woningen staan met name in de oude buurten, waar de Centruumpartij een relatief hoge aanhang heeft door tegen de komst van buitenlanders te ageren.

De CP-lijsttrekker heeft zich een paar jaar geleden ook bij de Stichting Buitenlandse Werknemers gepresenteerd als belastingadviseur. Hij vroeg medewerkers van de stichting buitenlanders naar hem door te sturen. Dat is geweigerd.

F

ACD 1703398

datum 23 NOV. 1983

CO

b. _____ d. _____

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: *BFA-BOA*

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: *202-311*

Betreft:

H.B.-vergadering van de C.P., gehouden op vrijdag 21 oktober 1983, omstreeks 20.00 uur, in een ruimte gelegen aan het Binnenhof te Den Haag.

Aanwezig waren o.a. :

M.T. GIESEN,
J.C.H. JANMAAT,

N.T. KONST,
W.T.E. VREESWIJK,
H.W. de WIJER,

Danny SEGERS

Alfred VIERLING

Achter de groene tafel waren gezeten :

J.C.H. JANMAAT,

N.T. KONST,

M.T. GIESEN,

H.W. de WIJER,

M.T. GIESEN, heette iedereen van harte welkom en leidde verder de vergadering.

De notulen van de vorige H.B.-vergadering werden met algemene stemmen goedgekeurd.

Er werd de mededeling gedaan dat in het vervolg 5000 folders per maand gratis worden verstrekt (worden betaald door/uit de partijkas), maar dat de rest uit de verschillende kringkassen betaald moet worden.

Na vragen hierover werd medegedeeld dat de C.P. aan de verkiezingen van/voor deelraden in de Bijlmermeer mee zal doen. Speciale folders hiervoor zullen worden gemaakt.

Mart GIESEN deelde mede dat ondanks enkele brieven i.v.m. de oprichting van een " vrouwenbeweging " binnen de C.P., een

dergelijke " beweging " nog niet noodzakelijk geacht wordt. Discussie hierover is echter wel mogelijk. Verder vertelde hij dat er subsidie is toegekend aan de " Schumacherstichting " en de " v.d. Leeuwstichting ", onder voorwaarde dat de naam van de " v.d. Leeuwstichting " veranderd wordt in " Stichting Wetenschappelijk Bureau C.P.". Hieraan zal gevolg gegeven worden.

Ook vertelde hij dat de z.g.n. " minderheden-nota " van Alfred VIERLING e.c. in januari 1984 uit zal komen. Voor die tijd zal de nota echter nog voorgelegd worden aan het P.P.K. voor goedkeuring ervan.

Mr. heeft weer een bezwaarschrift ingediend tegen het afwijzen van het bezwaarschrift i.v.m. het folderen te Almere.

J.C.H. JANMAAT, deelde mede dat men zelfs bereid is door te gaan tot aan de Hoge Raad der Nederlanden.

N.T. KONST, voegde daaraan toe dat men zelfs bereid is naar de Raad voor Europa toe te stappen.

Alfred VIERLING sprak vervolgens over de deelname aan de Europese verkiezingen.

Hij vertelde o.a. dat hij tijdens een vakantiebezoek aan Duitsland, Frankrijk en Engeland bezig was geweest voor lijstverbindingen.

In Duitsland met enkele " rechtse " splintergroepjes, in Frankrijk met het " Front National " en in Engeland met " Natinal Front ".

Als het lukt om in de Raad van Europa te komen, dan levert dat ongeveer f 250.000,-. per jaar op. Dit geld zal bestemd zijn voor de partijkas.

Vervolgens werd overgegaan tot aanvulling van het D.B.. Er waren drie vacatures te vervullen.

merkte hierover op dat er eigenlijk vier vacatures te vervullen zijn, omdat nog nooit op een vergadering was geweest en dus eigenlijk niet meegeteld kon worden.

J.C.H. JANMAAT, vertelde dat

ongeveer twee jaar geleden tot tweede penningmeester was benoemd en dat hij deswege in het D.B. zat. (Opgemerkt wordt dat dit een truc van JANMAAT schijnt te zijn, zodat er in het D.B. een plaatsje overblijft voor F.H. BROCKMAN, wordt ook nooit uitgenodigd voor een D.B.-vergadering.). Door het D.B. waren er drie kandidaten voorgesteld, n.l.:

Danny SEGERS

Verder hadden zich kandidaat gesteld : VOOR HET DAGELIJKS BESTUUR (zijn echtgenote was eveneens aanwezig). Hij is lid geweest van diverse " rechtse " bewegingen, zoals o.a. de Borenpartij en Binding Rechts.

, kandidaat bestuurslid in het Gooi.

. Zij pleitte voor een aktieve " vrouwenbeweging " binnen de C.P. en was sterk tegen de radiuitzending (in het kader van de zendtijd politieke partijen) waarin aan het woord was geweest.

Mevr. uit Kampen, een vriendin van voor- noemd en eveneens voorstandster van een " vrouwenbeweging ".

, taxichauffeur in Rotterdam. Kennelijk een extreem " rechts " figuur.

uit Rotterdam . Heeft gediend in het Vreemdelingenlegioen en schijnt een oud Indiëganger te zijn. Werd getypeerd als een " vreemd " figuur.

uit Haarlem

PROBST uit Rotterdam. Oud verzetsstrijder en kennelijk overspannen.

TERMIJN uit Rotterdam.

uit de schilderswijk te Den Haag.
Was aanwezig in de T.V.-uitzending van Sonja BAREND
enige tijd geleden.

W.T.E. VREESWIJK,

Alfred VIERLING

uit Rotterdam

uit Haarlem.

Kandidaten die geen lid waren van het H.B. moesten in een
andere ruimte wachten, totdat de verkiezingen voor de aan-
vulling van het D.B. een aanvang namen.

Iedere kandidaat had een spreektijd van ongeveer drie mi-
nuten toegewezen gekregen, waarin hij ^{aan} zichzelf kon verkopen.

De stemming werd schriftelijk gehouden.

De uitslag van de stemming was als volgt :

Alfred VIERLING met 25 stemmen.

Danny SEGERS met eveneens 25 stemmen.

met 12 stemmen.

W.T.E. VREESWIJK, viel net buiten de boot,
aangezien hij maar 11 stemmen kreeg.

voelde zich erg gegriefd dat hij
niet gekozen was en verliet na de uitslag van de stemming
de zaal en vertrok huiswaarts.

Het met deze drie mensen aangevulde D.B. zal blijven functio-
neren t/m de " Partijraad ", welke in tegenstelling tot ande-
re berichten door Hans JANMAAT is uitgesteld tot ongeveer
maart 1984.

Omstreeks 23.30 uur sloot de voorzitter de vergadering.

ACD 1701458

datum - 4 NOV. 1985

CO

b. — c. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BF

Bijlage(s)

Afschr.:

BO: 201.867

Betreft: Centrum Partij.

Vernomen werd, dat het ledental van de Centrum Partij thans een stormachtige groei doormaakt.

ACD 1704472

datum 5 NOV. 1983

CO

b. 1

d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA

Bijlage(n): 1

Afschr.:

BO: 202612

Betreft: Centrumpartij (kring Rotterdam)

In verband met de deelgemeenteraadsverkiezingen te Rotterdam in het voorjaar van 1984 is het kringbestuur van de kring Rotterdam uitgebreid en bestaat per 1-11-1983 uit de volgende personen;

overweegt te bedanken als lid van het kringbestuur, omdat het landelijk bestuur van de Centrumpartij teleurgesteld is in zijn functioneren als administratief medewerker op het partijkantoor en min of meer is uitgerangeerd.

Tevens zend ik U, in fotokopie, het jaarverslag van de kring Rotterdam 1983.

Na een zeer goed jaar 1982 te hebben afgesloten, is 1983 voor de kring R,dam een goede start procedure op gang gebracht.

Om ook dit jaar,tot een succes te maken.

Zo is op 5 Januari het nieuwe jaar in gegaan met een nieuwjaars-receptie, een receptie welke een groot succes is geweest en voor herhaling vatbaar is.

Gastspreekers waren op deze avond Drs M.Janmaat en Drs A.Vierling.

- 07-01-83 Jeugd bestuur vergadering.
12-01-83 J.C.D. vergadering in de Blauwe Poort, eenedruk bezochte bijeenkomst.
13-01-83 Kring bestuur vergadering.
13-01-83 Jeugdbestuur vergadering.
18-01-83 Kring bestuur vergadering;

Vanwege het feit dat er zich problemen voordoen met de jeugd afdeling (ongenoegen) Heeft de kring R,dam met toestemming van het D.B.de activiteiten van de jeugd afdeling op non-actief gezet, dit tot nader order.

- 10-02-83 werden er ± 5000 folders verspreid, dit op verzoek van enkele jeugd leden.

Het Kring bestuur komt om de drie weken bij elkaar om te vergaderen.

Er wordt koortsachtig gezocht naar nieuwe vergader-ruimte, Dit om de jeugd weer regelmatig bij elkaar te kunnen laten komen,en om kringvergaderingen te houden.

MAART Het kring bestuur werkt de huis bezoeken die in aanvraag zijn zoveel mogelijk af.

APRIL

- 10-04-83 Werd er door een aantal jeugdleden gefolderd in destad DELFT dit vanwege de zes moorden die in deze stad zijn gepleegt.

- 11-04-83 Zijn er een aantal jeugdleden naar Almere geweest, om daar te folderen i.v.m de aldaar te houden gem:raads verkiezingen.

MEI

In de maand mei zijn er vier jeugd-bijeenkomsten gehouden. Dit i.v.m een radio uitzending welke door de jeugd van rotterdam verzorgt mocht worden. De bijeenkomsten werden gehouden in de zaal "Het-Raadshuis" Noordsingel.

i.v.m Deze radiouitzending werden er door de leden van het kring bestuur en een aantal jeugdleden mensen op straat geïnterviewd, dit werd gedaan in metro, tram, en op straat. Hierbij werden allerlij mensen aangesproken.

Vanwege de spontane reacties uit het publiek zowel negatief en positief, is dit voor herhaling vatbaar.

24-05-83

Werd er een leden-vergadering gehouden, welke plaats ~~had~~ vond in het " Raadshuis" op de noordsingel. Deze vergadering werd druk bezocht Gast sprekers waren Drs N.Konst en Drs H.Janmaat.

Mei/Juni

In deze periode werd er geconstateert dat een groot aantal jeugd-leden (SKIN HEADS) meer simpatie voelden voor een extreeme groepering (N.V.U./N.J.F.) Tijdens de ~~kring~~ bestuurs vergadering R,dam, is er dan ook vanuit gegaan, om in deze, een grote afstandelijke houding aan te nemen ten opzichte van deze personen. Tot op heden bestaan er geen contacten meer met de desbetreffende personen;(25-IO-83)

27-06-83

Werd er een leden vergadering belegd in " Het Raadshuis" op de Noordsingel. De vergadering werd eveneens druk bezocht, er was ruimte-gebrek vanwege de grote opkomst. Sprekers waren Dr de Bruin, H.de Wijer, en Drs H.Janmaat.

July

Geen activiteiten vanwege de vakantie periode. Leden die nog wel wat tijd over hadden, hebben huisbezoeken afgelegd.

Augustus;

In deze maand waren er ook weinig activiteiten voor de leden van de kring.

Door het bestuur is er hard gewerkt om huisbezoeken af te leggen, en om een nieuwe jeugd-afd te organiseren.

Na veel overleg en huisbezoeken is het bestuur er in geslaagd om een + 20 tal jeugdige personen te motiveren om zich aan te sluiten en actief op te stellen.

~~Dat dit een hoop tijd heeft gekost en intensief werken van alle bestuurs leden mag hierbij best worden vermeld.~~

Dat dit een hoop tijd heeft gekost en intensief werken van alle bestuurs leden mag hierbij best worden vermeld.

Dat hierdoor de leden die buiten het bestuur staan een rustige periode ondervinden, is ons bekend.

Dat door deze rustige periode kritische reacties ontstaan (Rotterdam doet niets) begrijpen wij .

Dit hebben wij dan ook besproken, maar wij zijn tot de conclusie gekomen dat een jeugd afdeling de eerste prioriteit had , Het resultaat spreekt voor zich zelf + een 20 tal nieuwe jeugd (~~xxxx~~) (niet exstrem)

September;

Er word gewerkt om een zaal te huren, echter dit stuit op moeilijkheden in heel R, dam is er geen zaal-explotant die de centumpartij een zaal wilt verhuren.

Er zijn brieven verstuurd naar verschillende instanties om alsnog een zaal te kunnen huren.

Op 16 sept is er een brief ontvangen van de werkgroep " accomodatie beleid R, dam"

Een brief waarin de centumpartij de gelegenheid geboden wordt om zaalruimte tot haar beschikking te krijgen, tegen huur mogelijkheden.

de ruimten zijn wijkgebouwen. Na enkele wijk centra's te hebben aangeschreven, zijn wij tot de conclusie gekomen dat dit Bijzonder tegengewerkt wordt, dit laatste door de beheerders commissie van deze wijk centra's

Sept/Okt

Zalen zijn tot nog toe niet beschikbaar, jammer.
De bestuurs leden zijn begonnen met de voorbereidingen
voor de komende DEEL GEMEENTE RAAD VERKIEZINGEN.
Inlichtingen zijn hierover in-gewonnen bij
verschillende instanties.

bestuur gaat intussen door met het afleggen van
huis bezoeken.

24-10-83

* EN

Op een gewiekste wijze is getracht om de DOELEN
in Rotterdam af te huren voor een partijraads-
vergadering (landelijk) De directie van de doelen
heeft dit in beraad* in overleg met B&W R,dam
Uitslag over dit beraad wordt schriftelijk bericht.

Ook werd op deze dag een bevestiging ondertekent
voor het huren van een zaal.
voor deze vergadering is 13 december gepland.

En het is dan of ineens alles mogelijk is, want
thevens is er de mogelijkheid om een ruimte
te huren speciaal voor de centumpartij.
Het betreft een ruimte die dan elke dag terbeschikking
is.

Thevens wordt er hard gewerkt om een cursus
gemeenteraad politiek te realiseren één cursus parket^K
is al aangeschaft.

Het bestuur zou graag Dhr A.Vierling als bergerleider
in deze willen motiveren voor de kring R,dam
Tot ons grote genoegen heeft hij dit ons al
toegezegd. Dit is bij het kringbestuur in goede
orde ontvangen.

Verder volgen enkele leden van het bestuur de
cursus vergader technieken.

W.Esmijers

G.Koster

Voorzitter

Secretaris

P.S

Vanaf Januari tot op heden zijn er ± 100 huis-
bezoeken afgelegd.

Van deze huis bezoeken zijn er ongeveer 75 leden
bij gekomen.

Thevens worden door bestuurs leden wijkvergaderingen
bezoekt. (lees de berichten in de kranten)

Wijk Middenland/ het oude westen/ en openbare
gemeenten vergaderingen.

P.Gatowinas.

tweede Secretaris

ACD 1705307

datum 12 DEC. 1983

CO

b. _____ d. _____

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Dietr.: *BF*

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: *202739*

Betreft:

Algemene ledenvergadering van de CP-afdeling Groningen, gehouden op 18 november 1983.

Het verzamelpunt voor de hierboven genoemde vergadering was de boekenkiosk op het Centraal Station te Groningen. Van daaruit werden de genodigden doorverwezen naar het speeltuin-gebouw in de Dinkelstraat te Groningen. Onder de ongeveer 28 aanwezigen werden herkend:

Onder de aanwezigen bevond zich ook boer KOEKOEK (oud fractievoorzitter van de Boerenpartij, n.g.o). KOEKOEK was voor deze vergadering uitgenodigd door

Tijdens deze vergadering werden toespraken gehouden door JANMAAT, hans; en . Met betrekking tot deze toespraken zijn geen bijzonderheden het vermelden waard.

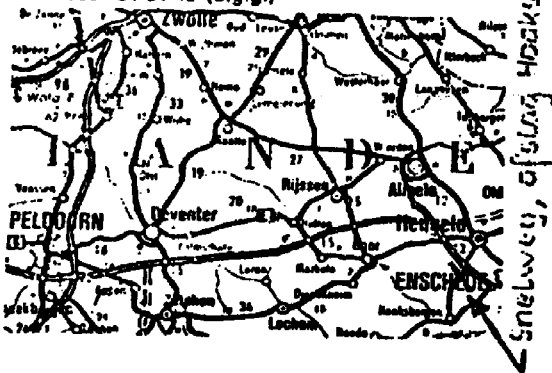
Een afdelingsbestuur is nog steeds niet van de grond gekomen.

1705905

Centrum partij

Hoofdsekretariaat:
Postbus 670
2501 CR 's-Gravenhage
Tel. 070 - 46 33 22 (10.00-17.00 uur)
020 - 85 05 84 (20.00-22.30 uur)
030 - 31 31 49 (b.g.g.)

Aan de leden; Donateurs en Sympathisants
van de Centrumpartij in Twente.

Almelo, 3 november 1983

Dames en Heren,

Maandagavond 14 november a.s. houdt de Centrumpartij een informele bijeenkomst in restaurant Annink-Pot haaksbergerstraat 166 te Beckum (gemeente Hengelo).
Aanvang van de bijeenkomst is om 20.00 precies.

Op deze avond zal gesproken worden over de activiteiten die intussen al volop plaatsvinden, en over de vorming van voorlopige besturen in Hengelo en Enschede.

Op deze avond zal ook aanwezig zijn onze fractievoorzitter Drs. Hans Janmaat, die een betoeg zal houden over de problematiek in onze samenleving.

Wij wensen U een prettige avond toe!

Namens de afdeling Almelo,

H. G. de Gijp

Buicht 58, Alm

ACD 1709317

datum 21 DEC. 1983

CO

b. _____ d. _____

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BFA.

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 202.914.

Betreft: Centrumpartij - kring Rotterdam.

Op maandag 28 november 1983 is in een zaaltje van café 't Doelpunt gevestigd Nicolaas Beetsstraat 8 te Rotterdam (wijk Spangen) een vergadering gehouden van de Centrumpartij - kring Rotterdam.

Doel van de bijeenkomst is de daarvoor in aanmerking komende leden kennis te laten maken met enige vooraanstaande leden van het partij-en kringbestuur en het bespreken van de plannen van de kring Rotterdam in het kader van de in het voorjaar van 1984 te houden verkiezingen voor enige deelgemeenteraden.

Voor de vergadering zijn diverse leden en bekende sympathisanten uitgenodigd, maar reeds bij aanvang van de vergadering blijkt dat de genodigden allerhande introduce's hebben meegenomen. Van een strikt besloten karakter is dan ook geen sprake en aan de vergadering kan het karakter van "openbaar" worden gegeven. Kennelijk onder druk van een aantal personen zijn enige tientallen personen aanwezig die, gelet op hun doen en laten en "oufit", niet gekomen zijn om JANMAAT c.s. aan te horen, maar meer zin hebben in een stevige knokpartij. Als gevolg echter van de afwezigheid van anti-facsisten doet deze gelegenheid zich niet voor. Aanwezig zijn ongeveer 80 personen, waaronder JANMAAT, _____, namens het partijbestuur.

Opvallend is tevens de aanwezigheid van _____

_____ met in zijn kielzog een tiental zogenaamde "skin-heads", die opnieuw bereid zijn zich in te spannen voor de Centrumpartij. Deze activiteiten zullen voornamelijk gericht zijn op het verspreiden van folders.

Na de gebruikelijke toespraken onder andere van JANMAAT volgt een uiteenzetting over de geplande acties in het kader van de verkiezingen, waarna blijkt dat het merendeel/enthousiast is om de partij naar hogere sferen te tillen.

Omstreeks 21.30 uur arriveert FRESCO, B. _____, raadslid van de partij in Almere, ter plaatse, die het plan lanceert een zogenaamde "Club van vrienden voor de C.P." in het leven te roepen. Deze suggestie komt vriendelijk over totdat blijkt, dat deze "vrienden" jaarlijks een bedrag van f1000,- moeten geven. In het gezelschap van die avond komt dit plan dan ook bijzonder onrealistisch over. Opgemerkt wordt dat inmiddels duidelijk is, dat JANMAAT voor deze plannen van FRESCO een stokje zal steken.

Na een collecte ter dekking van de kosten van de zaal, wordt de vergadering te 23.00 uur gesloten.

van de
aanwezigen

ACD 1710060

datum 30 DEC. 1983

CO

t. — d. —

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: *BF*

Bijlage(n):

Afschr.:

BO: 208-123.

Betreft: Kringvergadering afd. Rotterdam Centruumpartij.

Op maandag 28 november 1983 werd in café "Het doelpunt" nabij het Spartastadion te Rotterdam, een kringvergadering van de afdeling Rotterdam van de Centruumpartij gehouden. Aldaar hadden zich ongeveer 80 personen, waaronder een vijftal skinheads, verzameld. Achter de bestuurstafel zaten:

Johannes G.H. JANMAAT

03-11-1934

_____ opende de vergadering en constateerde dat de zaal wel wat klein was. Verder deelde hij mede dat de avond voornamelijk zou gaan over de deelraadverkiezingen welke volgend jaar in Rotterdam gehouden zullen worden. _____ vertelde de aanwezigen in welke deelraden de stad was verdeeld en wat er zoal gedaan moest worden. Aangezien de deelraden uit een bijna volwaardige gemeenteraad zullen bestaan en een ieder de kans krijgt zich kandidaat te stellen zal er ruim van te voren aan kader- vorming gedaan moeten worden. _____ deelde mede dat er op 9 januari 1984 een cursus gestart zal worden. Daar zullen o.a. de wijkproblemen worden behandeld en zal worden geleerd hoe men het best de pers te woord kan staan. Ook zal daar aan de toekomstige kandidaten de nodige kennis over de gemeenteraad worden bijgebracht. Deze cursus zal door de leden uit eigen zak betaald moeten worden. Heeft men de cursus met goed gevolg doorlopen dan zal de helft door de partij worden terugbetaald.

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

VERVOLGBLAD Nr. 1

Bij ~~opdr.~~ n.f. rapport nr. 2

Een ieder kan zich voor deze cursus opgeven. _____ hield nog een toespraak over het sociaal economisch program van de CP en JANMAAT sprak over de te houden deelraadverkiezingen. Hij zag het als een grote stap voorwaarts indien CP-leden in de wijkraden zouden worden gekozen.

EINDE.

ACD 1710061

datum 30 DEC. 1983

CO

b. /

d. -

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: BF

Bijlage(n): 1

Afschr.:

BO: 203.122

Betreft: Oprichtingsvergadering kring Delft Centruumpartij.

Op woensdag 30 november 1983 heeft de afdeling Delft van de Centruumpartij een kringvergadering gehouden in het pannekoekenhuis "Monopool" aan de Grote Markt te Delft. Achter de bestuurstafel hadden plaatsgenomen:

verder werden herkend:

Johannes G.H. JANMAAT

03-11-1934

Van de afdeling waren ongeveer 15 personen aanwezig.

_____ opende de vergadering en deelde mede dat er nu eindelijk een afdeling Delft van start kon gaan. Hij vond het fijn dat ook andere kieskringen bij de oprichtingsvergadering aanwezig waren. Dat moest ook zo blijven aangezien men op elkander moest kunnen rekenen. Hij vond het ook leuk dat _____ die in Delft voor de CP begonnen was die avond een speech zou houden. _____ gaf als secretaris zijn opomming van de activiteiten die door de leden van de afdeling in de omgeving zoal gedaan waren (folders e.d.). Hij vertelde dat er in de nabije toekomst thema-avonden gehouden zouden worden. Hij zegde de afdeling Rotterdam steun toe i.v.m. de komende deelraadverkiezingen. _____ hield een speech over het sociaal economisch program van de CP, dat er volgens sommige journalisten niet is. Op korte termijn zou een veel uitgebreider program komen. _____ vertelde het e.e.a. over de deelraadverkiezingen. Op 9 januari 1984 zal er een cursus worden gestart die voornamelijk bedoeld is om kaderleden voor de deelraadverkiezingen en/of gemeenteraad op te leiden. Een ieder kan deze cursus volgen. JANMAAT stak zijn gebruikelijke speech af.

EINDE. *l*

CENTRUMPARTIJ

AFDELING DELFT E.O

30-11-83
Delft.

LEDENBIJeenKOMST AFD. DELFT.

AGENDA :

1. Opening en inleiding door de voorzitter.
2. Activiteitenverslag door de sekretaris.
3. Voordracht Drs. M. Giessen, partijsekretaris.
4. Toelichting deelraadverkiezingen Rotterdam door de kringvoorzitter van Rotterdam, dhr. Esmeijer.

PAUZE .

5. Voordracht Drs. J. Janmaat, na afloop gelegenheid tot het stellen van vragen.

Namens het bestuur,

Afd. sekretaris

Th. G. Wiersma.